

SXEDIO.30K

26.9.1907: Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ ΟΥΙΝΣΤΩΝ ΤΣΕΡΤΣΙΛ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΟΠΟΥ ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΤΟΝ ΥΠΟΔΕΧΟΝΤΑΙ ΜΕ ΖΗΤΩΚΡΑΥΓΕΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Ο ΙΔΙΟΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΕΙ ΟΤΙ Η ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΑΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Μια άλλη ευκαιρία για να διαδηλώσουν οι Χριστιανοί τον ενωτικό τους πόθο και μάλιστα έντονα προς ένα εκπρόσωπο της βρετανικής Κυβέρνησης βρήκαν στα τέλη του **1907** με την ευκαιρία της άφιξης στο νησί του υφυπουργού των Αποικιών (και μετέπειτα πρωθυπουργού) της Βρετανίας Ουίνστων Σ. Τσέρτσιλ.

Ο Τσέρτσιλ έφθασε στην Κύπρο στο πλαίσιο περιοδείας του σε βρετανικές αποικίες και οι Έλληνες της νήσου τον υποδέχθηκαν με ζωτωκραυγές υπέρ της ένωσης και με σωρεία υπομνημάτων.

Πολύ πριν κατέβη από το καταδρομικό "Αφροδίτη" που τον μετέφερε στην Αμμόχωστο (**26.9.1907**) ο Τσέρτσιλ είχε μπροστά του σωρό από υπομνήματα από τους Έλληνες κυπρίους με τα οποία ζητούσαν ένωση και μόνο ένωση με την Ελλάδα.

Τα πρώτα επίσης λόγια που άκουσε μόλις πάτησε το πόδι του στο νησί ήταν και πάλι ο πόθος των Ελλήνων Κυπρίων για ένωση που του απηύθυνε ο δήμαρχος Αμμοχώστου Ε. Λοΐζου στην προκυμαία.

Στην προκυμαία υπήρχε επίσης "δάσος" από ελληνικές σημαίες, ενώ νέες έρριχναν στον Τσέρτσιλ μικρές ανθοδέσμες με γαλανόλευκες ταινίες πάνω στις οποίες ήταν γραμμένα με χρυσά γράμματα η φράση "Ζήτω η ένωσις".

Στην ίδια την πόλη της Αμμοχώστου οι Έλληνες τον υποδέχθηκαν με το "Ζήτω η ένωσις", ενώ και στη Λευκωσία και στις άλλες πόλεις που επισκέφθηκε όλοι οι Έλληνες του επαναλάμβαναν συνεχώς τον ενωτικό τους πόθο.

Ο Ουίνστων Τσέρτσιλ δεν ξαφνιάστηκε καθόλου,

αλλά απέφυγε με κάθε διπλωματικότητα στην αρχή να αναφερθεί στο αίτημα των Ελλήνων αλλά αργότερα δεν μπόρεσε να να αποφύγει τον πειρασμό να το σχολιάσει καθώς οι Χριστιανοί περίμεναν να τους καθορίσει τη θέση της χώρας του.

Απαντώντας σε αντιπροσωπεία των Ελλήνων βουλευτών που δέχθηκε αργότερα σαν πηγή στη Λευκωσία ο Τσέρτσιλ είπε σύμφωνα με την εφημερίδα "Κυπριακός Φύλαξ" της 6ης Οκτωβρίου 1907 (v.η):

" Οσονδήποτε σταθερά και αν είναι η σκέψις ημών θα συμφωνήσητε ότι τούτο (το ζήτημα της ένωσης) είναι το σοβαρώτερον ζήτημα. Θεωρώ φυσικόν όπως η πλειονότης των ελληνικής καταγωγής θρησκείας και ελληνικής γλώσσης κατοίκων επιδιώκωσι την πολιτικήν ένωσιν ευθαρσώς και επομένως μετά των ομοίας καταγωγής θρησκείας και γλώσσης αδελφών αυτών. Τοιαύτα αισθήματα αποτελούσι παράδειγμα του πατριωτισμού όστις χαρακτηρίζει πάντοτε το ελληνικόν Έθνος και φρονώ ότι υμείς οίτινες υποβάλλετε το αίτημα τούτο δεν θα θελήσητε να μη σεβασθήτε αυτό, παρά τοις άλλοις. Επίσης φρονώ ότι η Κυβέρνησις της Α. Μεγαλειότητος, θα αποβλέψη μετά σεβασμού προς το αίσθημα τούτο".

(Μεταγλώττιση)

" Οσονδήποτε σταθερά και αν είναι η σκέψη μας θα συμφωνήσητε ότι αυτό (το ζήτημα της ένωσης) είναι το σοβαρώτερο ζήτημα. Θεωρώ φυσικό όπως η πλειονότητα των ελληνικής καταγωγής θρησκείας και ελληνικής γλώσσας κατοίκων επιδιώκουν την πολιτική ένωση ευθαρσώς και επομένως με τους αδελφούς τους που έχουν όμοια καταγωγή θρησκεία και γλώσσα αδελφών. Τέτοια αισθήματα αποτελούν παράδειγμα του πατριωτισμού ο οποίος χαρακτηρίζει πάντοτε το ελληνικό Έθνος και φρονώ ότι εμείς οι οποίοι υποβάλλετε το αίτημα αυτό δεν θα θελήσετε να μη σεβασθείτε αυτό, από τους άλλους. Επίσης φρονώ ότι η Κυβέρνηση της Α. Μεγαλειότητος, θα αποβλέψει με σεβασμό προς το αίσθημα αυτό".

Ωστόσο ο Τσερτσιλ προειδοποίησε τους Έλληνες Κυπρίους ότι η χώρα του δεν μπορούσε παρά να λαμβάνει σοαβρά υπόψη και τις θέσεις των κυπρίων μουσουλμάνων:

"Αφ' ετέρου η γνώμη της μουσουλμανικής κοινότητας ότι η κατοχή της νήσου δεν επιτρέπει να συντελέσει εις την ελάττωσιν της Τουρκίας και δεν θα παραβιάσει το δόγμα της ακεραιότητας αυτής, είναι γνώμη σεβαστή."

(Μεταγλώττιση)

"Αφ' ετέρου η γνώμη της μουσουλμανικής κοινότητας ότι η κατοχή της νήσου δεν επιτρέπει να συντελέσει στην ελάττωση της Τουρκίας και δεν θα παραβιάσει το δόγμα της ακεραιότητας της, είναι σεβαστή γνώμη."

Ο κυπριακός λαός, Έλληνες και Μουσουλμάνοι, κρέμονταν από τα χείλη του Ουίνστον Τσέρτσιλ, και περίμεναν να ακούσουν αυτά που ήθελαν. Ετσι όπως δημοσιεύονταν στον τύπο οι δηλώσεις του προκαλούσαν ανάλογα αισθήματα.

Γι' αυτό η τοπική κυβέρνηση έδωσε επίσημα στη δημοσιότητα ότι είχε αναφέρει ο Τσέρτσιλ για το θέμα της Ένωσης, ενώ η δήλωση του, δημοσιεύθηκε μάλιστα και στην επίσημη εφημερίδα της τοπικής Κυβέρνησης για άρση κάθε παρεξήγησης και αμφιβολίας γύρω από τις θέσεις του.

Το κείμενο αυτό που χαρακτηρίστηκε ως το αυθεντικό και στο οποίο ο Τσέρτσιλ ικανοποιούσε τα αισθήματα και των δυο πλευρών, έχει ως εξής:

"Δεν θεωρώ ει μη φυσικόν ότι ο Κυπριακός λαός, όστις είναι ελληνικής καταγωγής, ατενίζει προς τον συσσωματισμόν αυτού μετά της δυναμένης να κληθεί μητρός πατρίδος των, ως προς ιδεώδες όπερ διακαώς, ευλαβώς και ευθαρσώς επιδιώκει.

Τοιούτον αίσθημα αποτελεί παράδειγμα πατριωτικής αφοσίωσης ήτις τοσούτον ευγενώς

πέποιθα ότι εκείνοι οίτινες έχουν το αίσθημα τούτον δεν λησμονούν ότι πρέπει να δεικνύωσι σεβασμόν διά παρόμοια αισθήματα των άλλων, λέγω ότι αι προβληθείσαι ιδέαι αποτελούσιν γνώμας προς ας η Κυβέρνησις της Α. Μ. δεν αρνείται μετά σεβασμού να αποβλέψη.

Αφ' ετέρου η κρατούσα παρά τω μουσουλμανικώ πληθυσμώ της νήσου γνώμη ότι η βρετανική κατοχή της Κύπρου δεν θα οδηγήσει εις τον διαμελισμόν της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και ότι αποστολή της Μεγάλης Βρετανίας εν τη ανατολή δεν θα είναι η διάσπασις της κυριαχίας του Σουλτάνου, είναι τοιαύτη προς ην η Κυβέρνησις της η Α. Μ. είναι υποχρεωμένη μετά σεβασμού εξ ίσου να προσβλέψη".

(Μεταγλώττιση)

"Δεν θεωρώ παρά φυσικό ότι ο Κυπριακός λαός, ο οποίος είναι ελληνικής καταγωγής, να ατενίζει σε ενσωμάτωσιν του με τη χώρα που δύναται να χαρακτηριστεί μητέρα πατρίδα του, ως προς το ιδεώδες το οποίο επιδιώκει διακαώς, ευλαβώς και ευθαρσώς.

Τέτοιο αίσθημα αποτελεί παράδειγμα πατριωτικής αφοσίωσης, η οποία τόσο ευγενώς είμαι πεπεισμένος ότι εκείνοι οι οποίοι έχουν το αίσθημα αυτό δεν λησμονούν ότι πρέπει να δεικνύουν σεβασμό για παρόμοια αισθήματα των άλλων, λέγω ότι οι ιδέες που προβλήθηκαν αποτελούν γνώμες προς τις οποίες η Κυβέρνησις της Α. Μ. δεν αρνείται με σεβασμό να αποβλέψει.

Αφ' ετέρου η γνώμη που επικρατεί από τον μουσουλμανικό πληθυσμό της νήσου ότι η βρετανική κατοχή της Κύπρου δεν θα οδηγήσει στο διαμελισμό της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και ότι αποστολή της Μεγάλης Βρετανίας στην ανατολή δεν θα είναι η διάσπασιν της κυριαρχίας του Σουλτάνου, είναι τέτοια προς την οποία η Κυβέρνησις της η Α. Μ. είναι υποχρεωμένη να προσβλέψει με σεβασμό εξ ίσου".

Ο Τσερτσιλ προειδοποίησε επίσης ότι η Αγγλία δεν πίστευε ότι έφθασε ο χρόνος για να εγκαταλείψει την Κύπρο κλείνοντας κι' αυτός με τη σειρά του την πόρτα της Ένωσης στους Έλληνες που με κανένα τρόπο δεν ήθελαν να δεχθούν η να αναγνωρίσουν.

Έτσι ο Τσερτσιλ κτυπούσε με τις ομιλίες του μια στην "πρόκα" και μια στο "πέταλο". Από τη μια αναγνώριζε τον ενωτικό πόθο των Ελλήνων, και από την άλλη την άρνηση των Οθωμανών για κάτι τέτοιο ή την επιστροφή της Κύπρου στο Σουλτάνο.

Οι Τούρκοι αρνήθηκαν να παραστούν στην υποδοχή του Τσέρτσιλ στη Λευκωσία γιατί σ' αυτήν όπως κατάγγειλαν αργότερα δεν μπορούσαν να συμβιβάσουν τα εθνικά τους αισθήματα με την εμφάνιση τους στο μέσο ελληνικών σημαίων.

Ωστόσο στην Αμμόχωστο βρισκόταν εκπρόσωπος τους που ζήτησε την επιστροφή της Κύπρου στο Σουλτάνο, αίτημα που χάθηκε μέσα στις ιαχές υπέρ της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα.

Οι μουσουλμάνοι βουλευτές σε υπόμνημά τους που επέδωσαν αργότερα στον Τσέρτσιλ ανέφεραν:

" Απολύτως αποκρούομε την ένωση της νήσου με την Ελλάδα και παρακαλούμε όπως η απαγγελία λόγων στο θέμα αυτό σε επισήμους τόπους και υψηλής σημασίας να απαγορευθούν κατηγορηματικά.

Ομως παρά τις αντιδράσεις των Οθωμανών οι Χριστιανοί επιφύλαξαν πολύ θερμή υποδοχή στον Τσέρτσιλ κατά την άφιξη του στην Αμμόχωστο και τη Λευκωσία.